

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om arbejdsmiljø.

(Lovforslag nr. 35. Fremsat 28/1 75.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Auken (S):

Selv om det i statsministerens åbningstale klart blev fastslået, at socialdemokratiet og regeringen på grund af den alvorlige økonomiske situation, vi er inde i, ikke mener, at tiden er inde til i flæng at gennemføre mange og omfattende udgiftkrævende reformer, så står vi her med forslaget til lov om arbejdsmiljø ved en af de klare undtagelser fra dette hovedsynspunkt. Efter vor opfattelse er det en så vigtig reform, at den ikke yderligere tåler udsættelse. Den skal gennemføres nu. Det er en lovgivning, vi i høj grad føler et medansvar for, og det er en lovgivning, der sigter på at løse store problemer, som vi meget gerne vil medvirke til at løse.

Da lovforslaget sidst var til første behandling her i folketinget i november måned forrige år, blev der fra flere ordføreres side gjort gældende, at der her var tale om ganske økonomisk bekostelig lovgivning og administrativt besværlig lovgivning. I virkeligheden kan man, hvis man anlægger et lidt bredere synspunkt, sige, at vi måske står over for et af de største besparelsesforslag, der nogen sinde er kommet her i folketinget.

I dag ved vi, at samfundet må ofre meget betydelige beløb på at afbøde skaderne ved arbejdsulykker, erhvervsbetingede sygdomme og andre forhold, som skyldes et dårligt arbejdsmiljø. Alene til ulykkesforsikringsloven bruger vi over 1/2 mia kr. på årsbasis. Hvis man tager de indirekte omkostninger med, herunder også det produktions- tab, som samfundet lider, så er der sammen-

lagt tale om et milliardbeløb, som samfundet må af med direkte eller indirekte som følge af et dårligt arbejdsmiljø. Der er for ingen tvivl om, at en udvidelse af den forebyggende indsats på dette område både kan spare menneskelige lidelser og spare samfundet for store økonomiske omkostninger.

Jeg vil også gerne slå fast, som min ordfører gjorde det i november måned, at for os går hensynet til den menneskelige sundhed, trivsel og velfærd forud for hensynet til kortsigtede betragtninger om virksomheder- nes rentabilitet.

Vi er også enige i det princip, den målsætning, der ligger i lovforslaget om, at det er de mennesker, som direkte er ude i produktionen, der først og fremmest skal have muligheder og ansvaret for sikkerheden og miljøet i virksomhederne. Det skal ikke først og fremmest være et anliggende mellem staten og arbejdsgiveren, men det skal også være et anliggende umiddelbart mellem parterne ude på arbejdsmarkedet og mellem disse parters organisationer. Kontrollen fra samfundets side skal være det nødvendige ryg- stød, der kan få dette arbejde til at forløbe på en tilfredsstillende måde.

For os er det også vigtigt, at lovforslaget åbner mulighed for gennemførelse af en bedriftssundhedstjeneste, og det ser vi som et meget stort fremskridt ved loven.

Jeg går ud fra, at vi snart kan vente en afklaring af de organisatoriske problemer, der stadig står tilbage omkring bedrifts- sundhedsordningens indførelse, og jeg går ud fra, at det er noget, vi kan tage op med ministeren under udvalgsarbejdet.

Vi tillægger det også betydning, at det oplysningsarbejde og det uddannelsesarbejde, der er nødvendigt for, at loven skal kunne fungere, får de tilstrækkelige økonomiske muligheder for at kunne virke i praksis. Vi lægger også vægt på, at de forbuds- og påbudsbestemmelser, der findes i lovforslaget, også rummer mulighed for forhånds- vurdering og godkendelse af tekniske hjælpemidler, arbejdsprocesser og nye stoffer og materialer.

Der er mange problemer i denne lovgivning. Det er en rammelov, hvor det jo i høj grad er vigtigt, hvad der kommer ud af udfyldelsen af rammen, men vi er indstillet på under udvalgsarbejdet at se på alle disse problemer. Der skal ikke herske tvivl om, at

[Auken.]

socialdemokratiet vil gøre sit yderste, for at vi allerede i indeværende samling kan nå et positivt resultat med gennemførelsen af den hårdt tiltrængte lovgivning om arbejdsmiljø.

Brøndsted (V):

Lovforslaget lægger vægten på forebyggelse, og det er vel nok sådan, at det er noget, der taler til enhver sundt tænkende, at kan man forebygge fremfor at skulle helbrede, så er det rigtigt at lægge vægt på det, og her, hvor det vedrører sundhedsmæssigt og sikkerhedsmæssigt hensyn på arbejdspladserne, må det netop være det, det er sagen at få frem i rampelyset.

Det er en absolut rammelov, vi står over for. Det er en lov med vældige bemyndigelser. Derfor er det meget vigtigt, at man er opmærksom på, på hvilken måde der prioriteres ved igangsættelse af lovens muligheder, ikke alt på én gang. Det er vigtigt, hvordan der vurderes, at det er det rigtige, der bliver sat i gang først, og endelig at enhver form for igangsættelse er godt forberedt. I det hele taget kan man sige, at denne rammelov er en tillids erklæring til den til enhver tid siddende arbejdsminister om at sørge for, at loven bliver praktiseret i et ansvarligt tempo. Også arbejdstilsynet får en meget væsentlig indflydelse og meget store beføjelser i henseende til rammeloven. Det er kontrolsiden, det er vejledningssiden, og det er udarbejdelse af forskrifter i forbindelse med lovens ikrafttrædelse. Også her må man sige, at det må være noget, der må bygge på, at man har sund dømmekraft og også føler et økonomisk ansvar for, i hvilket tempo det sættes i gang.

Den organisatoriske side rummer vældige fordele, ved at man implicerer den enkelte arbejdsplads i det forebyggende sikkerheds- og sundhedsarbejde. Det er væsentligt, at man her sørger for at få netop samarbejde, da det nok er noget af det altafgørende for, at der er sikkerhed.

Der er en forskningsside omtalt i forslaget, og det er da rigtigt, at vi på vore arbejdspladser får tusinder af nye stoffer, nye materialer, nye arbejds situationer af enhver tænkelig art, og det er vigtigt, at også den arbejdsmedicinske side bliver taget med ind i en undersøgelse, i en forskning, i overvejel-

ser, men jeg mener, vi må være opmærksomme på, at vi behøver ikke derfor fra dansk side at sætte et stort forskningsarbejde i gang og tro, at vi her skal have selvstændige institutter af medicinsk og anden forskningskarakter for at klare dette. Det må være meget afgørende, at det sker i et samarbejde med andre lignende foretagender i andre lande. Det er måske mere en indsamlingsopgave, end det er en forskningsopgave.

Vi må også have opmærksomheden henledt på paragrafferne 40 og 44. Der er flere steder, hvor denne lov kan lægge grunden til et vældigt og forsinkende bureaukrati, og her tror jeg bl. a., vi må have sikkerhed for, at projekteringsopgaver ikke bliver forsinkede, fordi de skal kontrolleres.

Jeg vil også godt sige et par ord om landbrugets involvering i denne lov. Det er jo noget nyt, at landbruget er under samme lov om arbejderbeskyttelse som andre erhverv. Det er naturligt i dag at gøre det, fordi industrialiseringen også er meget udpræget i landbruget og brug af kemikalier ligeså. Men det er nok vanskeligere helt at se konsekvenserne og også fortolke, hvad „let hjælpearbejde“ er, og hvad er „to timer daglig“. Der kan jo her, hvis der ikke dispenseres, blive noget forfærdeligt posekiggeri, som man skal være opmærksom på; men jeg er på den anden side positiv over for, at man skal være med.

Men der er selvfølgelig en økonomiside, og her mener jeg, det er vigtigt, at hele styringen bliver set i forhold til det økonomiske, vel vidende, at der er penge at spare gennem forebyggelse, men også i erkendelse af, at forebyggelse koster penge fra det offentlige, og det koster penge fra virksomhederne. Derfor er styringen vigtig, og det er vigtigt, at arbejdsmarkedsudvalget, som det er antydet i fremsættelsen til sidst, stadig væk er med inde i billedet i forbindelse med denne lovs igangsættelse. For det andet er det vigtigt, at man i finansudvalget er klar over, i hvilken grad man sætter denne lov i kraft. Der er flere steder, hvor man i loven lægger op til, at man kan sætte virksomheden i kraft før tiden, bl. a. § 88, stk. 2, og her må det i hvert fald være sådan, at styringen er helt sikker.

Jeg vil tilsige venstres støtte til at få dette forslag gjort til lov hurtigst muligt, og

[Brøndsted.]

Jeg vil også meget anbefale, at vi får det gjort, men lovforslaget må igennem et meget grundigt udvalgsarbejde, for der er mange detaljer, som det er nødvendigt at få belyst, og mange steder, hvor bestemmelser eventuelt kan rettes.

Bay (FP):

Jeg skal henvise til mit partis ordførertale i november, da forslaget første gang var til behandling, en ordførertale, der positivt gik ind for et godt arbejde i udvalget.

Jeg skal måske lige nævne, at der er tidspunkter, hvor udgifter godt kan få en til at tænke som bonden, der sagde: „det kommer igen“, da han gav sin so flæsk. Det kan godt ske, at man ved at bruge penge på sikkerhedsforanstaltninger kan spare andre steder. Det kan lyde lidt kynisk, når man snakker om penge i forbindelse med sygehusophold og sygedagpenge, men det skal ikke forstås sådan.

Der kan spares mange penge, hvis vi kan sikre mennesker imod meningsløse ulykker, men vi skal nok også passe på bemyndigelserne. Jeg er godt klar over, at der kan dukke problemer op, som vi har set det med de kunstige stoffer osv., som man ikke rigtig kender noget til, og dér kan det være rigtigt, at en minister hurtigt kan gribe ind og udstede cirkulærer, men jeg vil dog meget gerne være med til at binde arbejdsministeren lidt med hensyn til disse bemyndigelser. Jeg vil finde det betryggende, hvis det blev pålagt arbejdsministeren at spørge arbejdsmarkedsudvalget, inden bestemmelser sættes i kraft. Det er jo somme tider, der også findes folk, der ved lidt om tingene, i det udvalg.

Det skal være mine bemærkninger. Slutbemærkningerne er den, at vi vil gå ind i et positivt arbejde for at forenkle loven, for at gøre den bedre, end den allerede er, og vi vil være kritiske over for alt for store udgifter, der måske i enkelte tilfælde kan spares.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal blot henvise til, hvad det radikale venstre sagde om dette lovforslag, da det første gang blev behandlet i november måned. Da understregede vi både nødvendigheden af loven og lovens vigtighed, men også at vi gerne ville se nærmere på, hvad den ville koste. Jeg er her enig med socialde-

mokratiets ordfører, hr. Auken, i, at det, lovens omkostninger naturligvis skal sammenlignes med, er de samlede omkostninger for samfundet og virksomhederne, der er i dag, altså både de direkte og de indirekte udgifter.

Jeg skal blot tilføje, at det jo er et lovforslag med mange bemyndigelser, og at det radikale venstre aldrig har været tilhænger af for mange bemyndigelseslove, men det vil vi se nærmere på i udvalget.

Ninn-Hansen (KF):

Den tidligere arbejdsminister har i sin fremsættelsestale gjort opmærksom på, at han ønsker loven gennemført i denne samling, for at den kan træde i kraft den 1. januar 1977. Det vil vi også gerne medvirke til, men vi vil dog gerne med det samme sige, at nok skal vi have reformer, men ikke reformer med et sådant hastværk, som vi har fået det alt for mange gange her i landet. Det er jo ofte gået sådan, at vi her i folketinget har set de vældig gode sider ved en lovgivning, det gode formål, og så har det vist sig, at loven har haft konsekvenser, som direkte modvirkede det, de fleste ønskede. Jeg håber, at vi kan gennemføre et arbejde i udvalget, så vi kan få lovforslaget færdigt. Vi står jo heldigvis i den situation, at det er både virksomhedernes ansatte og deres ledere, der er tilhængere af en sikring af de ansattes vilkår. Sådan har det vel egentlig været altid. Jeg husker i hvert fald ved de andre lejligheder, hvor vi har drøftet arbejderbeskyttelseslovgivningen her i det høje ting, at der har været den glædelige fælles indstilling, at man selvsagt skal sikre dem, der arbejder på en virksomhed, bedst muligt. Derfor er det en ganske falsk agitation, der med visse massekommunikationsmidlers hjælp er ført i spørgsmål om arbejdssikkerheden på virksomhederne. Det har altid været sådan, at virksomhedernes ejere og ledere har haft en positiv indstilling over for dette spørgsmål.

Men vi skal da også være opmærksom på, at dette spørgsmål om sikkerheden ikke er det eneste, der skal bedømmes i den sag. Spørgsmålet om virksomhedernes effektivitet, om omkostningerne, har også noget at gøre med lovens opbygning. Vi ønsker ikke, at en lovgivning af denne karakter får et sådant udfald, at den virker hæmmende,

[Minn-Hansen.]

fordi den i sin opbygning er bureaukratisk, således at man skal spørge hele vejen og på den måde hindre en drift af virksomhederne, som vi alle er interesseret i.

Disse og en række andre spørgsmål vil vi gerne se på i forbindelse med den videre behandling af lovforslaget.

Gert Petersen (SF):

Jeg synes, regeringen skal have tak, fordi dette lovforslag så hurtigt er kommet til behandling. Det er tredje gang, det er blevet fremsat, og nu må det være på tide, at dette lovforslag virkelig gennemføres. Hermed har jeg også sagt, at socialistisk folkeparti i almindelighed indtager en positiv holdning og kan tilsige et positivt samarbejde.

Når det er sagt, så vil jeg godt føje til, at hvis det forholdt sig, som den ordfører, der netop var heroppe på talerstolen, sagde, så begriber jeg slet ikke, hvad vi skulle med en arbejdsmiljølov eller en arbejderbeskyttelseslovgivning, for så kunne man jo overlade det til virksomhedernes ejere, der altid har haft en positiv og patriarkalsk holdning til disse sager. Sandheden forholder sig da også stik modsat, og det er derfor, man fra arbejderbevægelsens side fra tidlig tid har måttet kæmpe for at sikre en vis arbejderbeskyttelse, en vis sikring af arbejdsmiljøet. Netop under dække af de bemærkninger, som vi også hørte fra den konservative ordfører her og tidligere fra venstres ordfører om økonomisk ansvar, økonomisk effektivitet, frygt for bureaukrati og posekiggeri osv., netop under dække af sådanne bemærkninger og betragtninger har man søgt at hindre en virkelig sikring af arbejdsmiljøet, en virkelig offentlig kontrol med arbejdsmiljøet.

Nu er man altså kommet dertil, at man har opdaget, at der er penge at spare, og er der ikke andet, der gør indtryk i dette borgerlige samfund, ja, så er det altså den omstændighed, at der måske er penge at spare. Det er der unægteligt. Arbejdsulykker, nedslidning af mennesker på arbejdspladserne koster årligt milliarder af kroner, og det, man bruger på det forebyggende arbejde, er kun som en dråbe i forhold til dette beløb.

Vi er naturligvis interesseret i, at man sætter ind med et virkelig forebyggende arbejde, men vi er også interesseret i, at arbejdernes side, som under alle omstændighe-

der er den svagere part i arbejdsforholdet, bakkes op af det offentlige, således at man kan sikre sig imod de mange ulykker, imod den megen nedslidning. For os at se er det afgørende, at trygheden, velfærdet, sikkerheden tilgodeses, mens derimod den højt besungne økonomiske effektivitet må komme i anden række. Dermed har jeg ikke sagt, at jeg stiller mig ligegyldig til den økonomiske effektivitet, men den må komme i anden række i forhold til dette. Det er et krav, som vi i almindelighed stiller, når det drejer sig om almindelig sygdomsbekæmpelse, så må man også stille det i sådant et tilfælde som her. Det er til syvende og sidst et politisk spørgsmål, hvor vandene skilles.

Jeg vil sige om det konkrete lovforslag, at selv om vi altså kan stille os positive til det i almindelighed, så har vi en række spørgsmål, som vi gerne nærmere vil have undersøgt. Det er, som det er blevet sagt heroppe, en rammelov, der giver en række bemyndigelser til ministeren. Det kan man frygte, fordi man er bange for et bureaukrati. Man kan også frygte det, fordi man er bange for, at loven måske ikke bliver gennemført, ført ud i livet i den ånd, som vi for eksempel lægger i den, men måske i en ånd, som helt andre partier lægger i den. Derfor regner jeg med, at vi under udvalgsarbejdet får lejlighed til at se nærmere på, får lejlighed til at trænge ind i de mange kantbestemmelser, der findes i lovforslaget, således at vi igen udvalgsarbejdet kan søge at sikre, at lovforslaget, når det bringes til udførelse, bringes til udførelse i overensstemmelse med de målsætninger, som er trukket op i lovforslagets indledning. Det tror jeg bliver en meget vigtig opgave under udvalgsarbejdet.

Svend Erik Sørensen (KrF):

Kristeligt folkeparti hilser med glæde gennemførelsen af lovforslaget om arbejdsmiljø. Vi er positivt indstillet over for alt, hvad der kan gøres for at værne om liv og sundhed på vore arbejdspladser. Vi er også i høj grad interesseret i den forenkling af lovkomplekset, der er tale om her. Det gamle ord om, at det er bedre at forebygge end at helbrede, gælder fortsat, og det er samtidig helt og fuldt i overensstemmelse med det livssyn, vi som parti går ind for, når det gælder medmennesket.

[Svend Erik Sørensen.]

Det er vort håb, at de økonomiske og administrative konsekvenser må kunne holdes inden for rimelige grænser, da erhvervslivet jo i høj grad er hårdt belastet i forvejen.

I øvrigt vil jeg henvise til, hvad vi tidligere har sagt i den forbindelse. Jeg tror, jeg kan tilsige kristeligt folkepartis positive medvirken til udvalgsarbejdet. Vi vil gøre vort til, at loven kan få gyldighed fra 1. januar 1977, under forudsætning af at det kan ske på forsvarlig vis.

Jørgen Jensen (DKP):

Med henvisning til vort partis stilling ved tidligere behandlinger af dette forslag kan jeg bekræfte, at vi fortsat ser med velvilje på en sammenfatning af de hittidige love om arbejderbeskyttelse. Men jeg vil også erindre om de krav, vi har stillet til en stramning og en udvidelse af det forslag, der ligger. Vi vil under udvalgsarbejdet stille forslag om noget sådant.

Det kunne måske være rigtigt at erindre om, at man i udvalget med udbytte kunne læse det norske forslag til en lignende arbejdsmiljølov. Jeg vil også erindre om, at vi ved tidligere behandlinger er fremkommet med bemærkninger om, at dette er en rammelov, men at det ikke må betyde, at den i sin administration bliver mindre forpligtende for den egentlig ansvarlige — det er ifølge lovforslaget arbejdsministeren. Vi mener, det er nødvendigt, at arbejderne sikres større indflydelse og også sikres beføjelser til indgreb, og vi mener ligeledes, at sikkerhedsrepræsentanterne må have en lignende beføjelse. Derfor må branchesikkerhedsrådenes sammensætning, virksomhed og beføjelser klargøres.

Vi har også tidligere fremdraget, at det inden for sundhedstjenesten måtte være nødvendigt at ansætte bedriftslæger, og vi har talt om oprettelse af arbejdshygiejniske klinikker. Det vil også være nødvendigt at klargøre arbejdsgivernes ansvar for og også forpligtelse til — inden arbejdet sættes i gang, og inden man anvender nye materialer i produktionen — at bevise, at materialer og stoffer ikke er skadelige, hverken for arbejdere eller forbrugere.

Op så må der i modsætning til den nuværende situation også afsættes de nødvendige

midler til at føre loven ud i livet. I lovforslaget er der fastsat en ikrafttrædelsesdato, den 1. januar 1977. Vi vil foreslå en meget hurtig behandling og også stille forslag om en tidligere ikrafttrædelsesdato. Vi skal jo gøre os klart, at mens vi behandler denne sag, så er der hver dag mennesker, der bliver ramt af ulykker på arbejdspladserne, der er mennesker, der bliver skadet på grund af de forhold, hvorunder arbejdsprocessen foregår. Derfor er det nødvendigt, at der gribes ind nu, og at der også træffes foranstaltninger, som bringer dette til ophør. Vi skal erindre, at de uheld, der sker i dag, de skader, som man påfører menneskene, fordi man ikke kender de stoffer og materialer og maskiner, man anvender, de skyldes ikke alene en manglende lovgivning, men de skyldes i allerhøjeste grad også de økonomiske begrænsninger og manglende klarhed over ansvarsområdet. Det er ikke i dag muligt at få den nødvendige støtte fra arbejdstilsynet til f. eks. generelle undersøgelser på arbejdspladserne, og det er heller ikke muligt for arbejdstilsynet at overkomme tilstrækkelige kontrolbesøg. Og de bøder, der idømmes i dag ved overtrædelse af sikkerhedsregler eller påbud, som er nedlagt om at rette forholdene, og ved manglende forebyggelse og undersøgelse, ja, de virker ikke afskrækkende.

I § 88, stk. 2, er der fastsat en bestemmelse om, at arbejdsministeren kan fremskynde ikrafttrædelsesdagen. Med de bemærkninger, som lød fra hr. Ninn-Hansen, er der sikkert ikke stor mulighed for, at dette kommer igennem. Derfor kan vi blive nødt til undervejs at stille forslag om øjeblikkelige foranstaltninger i den nuværende situation, og det må gå på følgende: at arbejdstilsynet udvides med nogle tilsynsførende, valgt af fagbevægelsen, og at de får samme bemyndigelse som dem, der i loven er peget på som tilsynsførende; endvidere at arbejdstilsynet sikres den nødvendige økonomi til udarbejdelse og udsendelse af let tilgængelige pjecer, at den enkelte arbejder og arbejdspladsernes sikkerhedsrepræsentanter får pligt til at standse arbejde, som menes farligt. Endvidere må det pålægges arbejdsgiveren at bevise, at arbejdet er ufarligt, og den enkelte arbejder eller sikkerhedsrepræsentant bør ikke have erstatningspligt, hvis man i forbindelse med sikker-

[Jørgen Jensen.]

hedsarbejdet standser arbejdet. Det må også være klart, at arbejderne ikke kan lide løntab, hvis de nedlægger arbejdet, fordi der er faremomenter, eller fordi arbejdsgiveren ikke har klargjort, at materialer og stoffer ikke er farlige at anvende.

Jeg vil også pege på nødvendigheden af, at fagforeningerne får ret til at lade sikkerhedsgrupper gennemgå virksomhederne. Endelig vil vi stille forslag om, at indtil arbejdsmiljøet forbedres, så sikres der arbejdere, der har været beskæftiget ved sundhedsfarligt arbejde eller ved fysisk særlig krævende arbejde, førtidspension med særlige tillæg, der følger fagets gennemsnitlige fortjenester.

Som sagt kan det blive nødvendigt at fremsætte sådanne forslag til øjeblikkelig ikrafttræden, og de bemærkninger, der er faldet under behandlingen her, kan gøre det nødvendigt.

Arnfast (CD):

Centrum-demokraterne har tidligere givet deres sympati for dette lovforslag til kende, og den sympati har ikke ændret sig. Nu er vi jo desværre ikke repræsenteret i det udvalg, som skal behandle dette lovforslag, men vi vil følge det meget nøje, og det er ikke, fordi vi ikke sidder i det udvalg, at jeg nu vil udtrykke ønsket om, at man kunne flytte dette udvalgsarbejde til Fredericia for ligesom at gøre det mere nærværende, for måske at få en nær kontakt til et sted, hvor problemerne brænder på. Det lader sig jo ikke gøre. Til gengæld må vi jo håbe, at Fredericia opsøger udvalget, både den almindelige befolkning og de arbejdere, der i øjeblikket har store problemer at kæmpe med på deres arbejdsplads, både når den virker og når den kommer ud for ulykker.

Kurt Hansen (VS):

Mit parti har ikke, som de øvrige partier her i tinget, haft mulighed for tidligere at komme med nogle betragtninger omkring dette lovforslag. Generelt så vil jeg sige, at vi har set på det med kritiske øjne. Vi mener, der er temmelig mange problemer forbundet med det, men her ved denne førstebehandling vil jeg blot komme ind på nogle enkelte punkter og tillade mig at trække

dem frem, selv om jeg mener, der er flere; dem vil vi komme tilbage til senere.

Det udvidede sygdomsbegreb kan give problemer. Her kan nævnes de langsigtede nedslidninger som et problem. Vi savner en kommentar til den del af den langsigtede nedslidning, der stammer fra de produktivtetsfremmende lønsystemer, akkorder osv. Vi mener ikke, at der kan diskuteres sikkerhed og sundhed, uden at der samtidig diskuteres disse produktivtetsfremmende lønsystemers skadelige virkning.

I denne sammenhæng er det vigtigt at kigge på de materialer, der anvendes i produktionen. En række materialer, der introduceres i produktionsprocessen, eksisterer rent faktisk kun, fordi de besidder sådanne egenskaber, at de er i stand til at få en given produktion til at glide hurtigere igennem apparatet. Kontaktlim kan være et eksempel herpå. Det er klart, at vi må kræve fuld kontrol med, hvilke materialer og råstoffer der anvendes. Minimumskravet må være indholdsdeklaration på samtlige stoffer, en vurdering af det pågældende stofs farlige egenskaber — og skrevet på en sådan måde, at almindelige mennesker kan læse det — samt en vurdering af stoffets egenskaber i kombination med stoffer, der i øvrigt indgår i en given arbejdsproces.

Lovforslaget lukker op for, at virksomheder og leverandører gøres ansvarlige for, at de anvendte materialer ikke er skadelige. Det er således ikke urimelige krav, vi stiller her. Det skulle alligevel have været gjort, hvis loven skulle holdes. Der skulle således ikke være nogen hindring for, at man skulle kunne gå ind for sådanne krav.

I § 12 rejser man problemet i forbindelse med sagkyndig bistand ved sikkerhedsarbejde. Man nævner i kommentarerne, at den nødvendige sagkyndige bistand skal være til stede på virksomhederne. I denne forbindelse må vi kræve, at der nu gøres noget effektivt. Det er således ikke nok at acceptere, at arbejdsgivere kan ansætte de konsulenter, de finder det belejligt, til at foretage deres målinger. Det har de haft tid nok til at gøre. Vi må derfor kræve, at hovedreglen bliver, at arbejderne på de enkelte arbejdspladser ansætter disse konsulenter, og at det er arbejdsgiveren, der betaler. Hermed skulle det sikres, at de undersøgelser, der foretages i

[Kurt Hansen.]

forbindelse med sikkerhedsarbejdet, gennemføres på en effektiv måde.

Vi har allerede nu gjort det klart, at vi ikke kan acceptere forslaget om, at de hidtidige forbud imod beskæftigelse af arbejdere på søn- og helligdage skal erstattes med nogle regler om, at man bare skal have et fridøgn én dag om ugen; det kan vi under ingen omstændigheder gå ind for. Det er et forslag, der ene og alene har til formål at gavne kapitalejerne og sikre en bedre udnyttelse af kapitalapparatet på bekostning af arbejderne. Har man overhovedet tænkt på, hvad konsekvenserne af dette forslag bliver for familier, hvor både mand og kone arbejder, og hvor man eventuelt arbejder på skiftehold? En række arbejderfamilier vil fremover heller ikke have weekenderne, hvor man kan være sammen. Det kunne i øvrigt være spændende at høre, om ministeren har beregnet, hvad det vil koste at holde børnehaver og vuggestuer åbne hele ugen rundt. Det er man måske ikke begyndt at gøre sig nogen idé om.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen):

Må jeg allerførst sige tak for den overvejende tilslutning, der har været til dette forslag. Det kommer ikke overraskende, for det er jo ikke første gang, dette forslag er til første behandling; også da min forgænger forelagde det, var der jo bred tilslutning til dette forslag, og det er jeg glad for.

Jeg skal ikke gå i enkeltheder, men jeg føler alligevel trang til at gøre opmærksom på, at regeringen ser denne lovgivning som et led i en omfattende udviklingsplan for arbejdsmiljøarbejdet. Disse bemærkninger har bl. a. adresse til dem, der frygter, at de mange bemyndigelser til arbejdsministeren skal give anledning til øget bureaukrati og myndighedsudøvelse. Jeg vil gerne understrege, at vi allerede er i fuld gang i arbejdsministeriet med at modernisere og ajourføre arbejdstilsynet. Der er gennemført visse forslag allerede, og et udvalgsarbejde om de økonomiske og administrative forhold er færdiggjort. Det er klart, at arbejdsmarkedsudvalget vil få alle relevante oplysninger i den sammenhæng.

Disse moderniseringer er ikke bare af de grunde, jeg har nævnt her, nødvendige, men de er også nødvendige på grund af den er-

hvervsmæssige og teknologiske udvikling, vi gennemlever, som stiller øgede krav om specialisering inden for arbejdstilsyn og servicebetonet ekspertbistand til virksomhederne. Jeg kan altså for så vidt, hvad angår disse ting omkring det økonomiske og administrative, gøre min forgængers ord til mine, når han i fremsættelsestalen siger, at de nuværende faciliteter for arbejdstilsynet ikke er tilstrækkelige til at dække de aktuelle behov. Men det er jo også rigtigt, som hr. Auken var inde på, at penge givet ud på dette felt er penge givet godt ud. Merbevillinger til arbejdstilsynet til det forebyggende arbejde vil komme igen med renter gennem besparelser på en lang række poster på de sociale konti og på de sundhedsmæssige konti, og derfor er det altså ikke et arbejde, der koster, men et arbejde, som betaler sig. Nærmere oplysninger herom vil man få i arbejdsmarkedsudvalget.

Jeg vil gerne sige i øvrigt til hr. Auken, at der er et udvalgsarbejde i gang omkring bedriftssundhedstjenestens organisering og opbygning. Det er ikke afsluttet endnu. Vi har fået noget rent foreløbigt. Det materiale skal blive stillet til arbejdsmarkedsudvalgets rådighed.

Jeg er også enig med hr. Brøndsted, når han siger, at denne lovs igangsættelse skal forberedes godt og grundigt, og at arbejdstilsynets rolle er vigtig. Som jeg allerede har nævnt det, er en modernisering og en effektivisering af arbejdstilsynet allerede sat i gang.

Hr. Brøndsted nævnte også problemet omkring landbrugsområdet, som nu bliver inddraget under den generelle arbejdsmiljølovgivning. Her vil jeg gerne understrege det faktum, som i øvrigt også gælder for alle andre erhvervsområder, at de regler, som skal udarbejdes, det, der skal gælde, bliver udarbejdet i meget nøje samarbejde med organisationerne inden for de forskellige områder.

Det har vel også en relation til spørgsmålet om bemyndigelsen, hvor det blev fremhævet, at det var en bemyndigelse til arbejdsministeren. Det er altså en bemyndigelse, som, om jeg så må sige, føres ud i livet på den måde, at han i meget høj grad inddrager de direkte interesserede organisationer i forarbejdet og i de afgørelser, der skal træffes omkring disse problemer.

[Arbejdsministeren.]

Fru Lone Dybkjær var inde på spørgsmålet om omkostninger; der vil i udvalget komme oplysninger herom.

Hr. Ninn-Hansen siger, at reformerne må ikke være hastværksarbejde: det kan man vist heller ikke sige der er tale om. Der har været arbejdet i 4-5 år med det udkast til reform. Jeg erkender, at det er en meget omfattende reform, det drejer sig om her, men også her vil jeg da gøre opmærksom på, at de interesserede organisationer på arbejdsmarkedet igennem disse 3-4 års arbejde har været med inde i overvejelser omkring alt det lovgivningsstof, som ligger her.

Hr. Jørgen Jensen var inde på, at denne lov som rammelov ikke må være mindre forpligtende end ellers, og at det især er arbejdsministerens ansvar. Det er det naturlige — med den tilføjelse, at organisationerne i høj grad skal ind i billedet. Jeg gør lige opmærksom på for en ordens skyld, at der er forslag om skærpede straffebestemmelser.

Det er i øvrigt min ganske bestemte opfattelse — det har jeg vist haft lejlighed til at sige en gang tidligere, da jeg som socialdemokratiets ordfører var med til at drøfte dette forslag for nogle måneder siden — at det er meget afgørende, hvis vi skal få det ud af denne lov, som et stort flertal her i denne sal ønsker vi skal få ud af den, at organisationerne i højere grad, end der har været tale om indtil nu, skal med ind i arbejdet. Det gælder også organisationernes indsats på de enkelte arbejdspladser ud over landet. Det er meget vigtigt, at de er med for at nå det mål at skabe et mere menneskeligt arbejdsmiljø. Her tror jeg vi kan nå meget, meget langt med det grundlag, der ligger her.

Må jeg til afslutning sige, at jeg vil meget gerne medvirke til, at vi kommer igennem dette arbejde så hurtigt som muligt. Det er klart, at det er en kompliceret lovgivning. Der er mange tekniske ting, et hav af problemer, som ganske vist er drøftet på forhånd

ganske grundigt, men som det alligevel vil være nødvendigt for arbejdsmarkedsudvalget at gå igennem. Jeg håber altså, at man kan få tid til eventuelt at sætte en dag eller to af alene til det samme, sådan at vi meget hurtigt kan komme i gang med denne lovgivning.

Jeg takker for tilslutningen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Bortfald af 18 års aldersgrænsen for medlemskab, halvårlige reguleringer af arbejdsløshedsdagpenge, ophævelse af det generelle maksimum for arbejdsløshedsdagpenge, nedsættelse af ventetiden for ret til dagpenge, ophævelse af det særlige arbejdskrav for 22-årige m. v.).

(Lovforslag nr. 74. Fremsat 25/2 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Kaj Poulsen (S):

Baggrunden for dette lovforslag er dels den alvorlige arbejdsløshed, Danmark står i i øjeblikket, dels den inflatoriske udvikling, som landet har været ude for i den senere tid.

Vi har i øjeblikket i Danmark ca. 150.000 arbejdsløse arbejdere og funktionærer, som aldeles uforskyldt er kommet ud i den situation at være arbejdsløse. Det kan vi ikke være bekendt. Det er socialdemokratiets